

Sofias skatter: Del 14

Sofia Linder, Skattebetalarnas
chefekonom, guidar
dig rätt i skatte-
djungeln.

VAD TJÄNAR DU? EGENTLIGEN

EN HUNDRALAPP i lön motsvarar egentligen drygt 131 kronor. En fjärdedel av det du tjänat in får du aldrig se. Den betalar din arbetsgivare direkt till staten.

LÖN 100 KR

ARBETSGIVARAVGIFT 31 KR

0 kr | 10 kr | 20 kr | 30 kr | 40 kr | 50 kr | 60 kr | 70 kr | 80 kr | 90 kr | 100 kr | 110 kr | 120 kr | 130 kr

VAD?

→ **DET FINNS** en dold skatt på arbetsinkomster. För varje hundralapp i lön, före skatt, har arbetsgivaren redan betalat en skatt på drygt 31 kronor. Detta då det är arbetsgivaren som betalar in dina arbetsgivaravgifter till staten. Således försvinner nära en fjärdedel av det du egentligen tjänat in utan att du märker det.

I normalfallet uppgår arbetsgivaravgiften på den totala lönesumman till 31,42 procent och egenföretagare (enskild firma eller handelsbolag) betalar

egenavgift på 28,97 procent. Skattesatsen är lägre för yrkesverksamma som är 65 år eller äldre och för ungdomar födda 2002 till 2004 (på månadslöner upp till 25 000 kronor).

Utöver den lagstadgade arbetsgivaravgiften betalar arbetsgivaren avtalade sociala avgifter (avtalsförsäkring och avtalspension) som arbetsmarknadens parter kommit överens om, och som varierar beroende på avtal och inkomst.

1

2

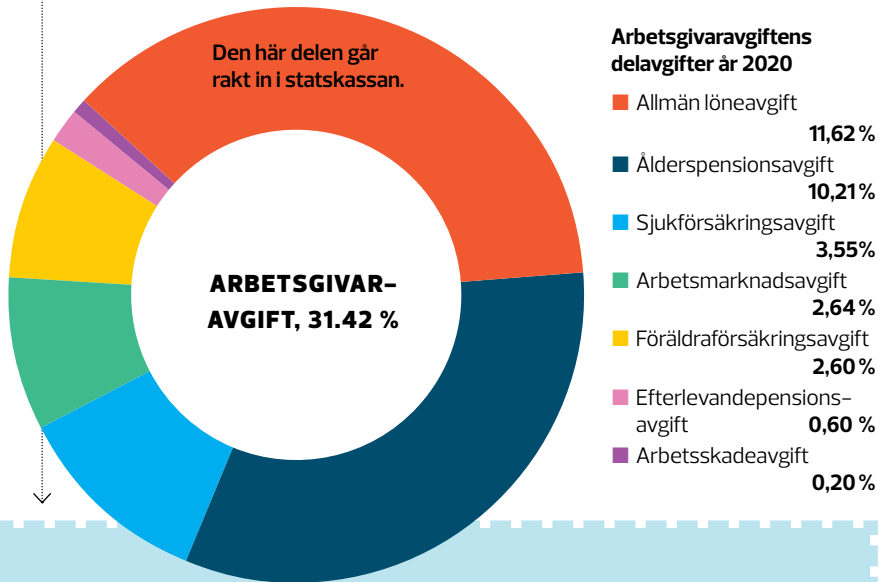
HUR?

→ **ARBETSGIVARAVGIFTEN** infördes 1960 och uppgick i början till några få procent. Sedan dess har den höjts successivt och har sedan slutet av 1970-talet överstigit 30 procent. Högst var skattesatsen 1990 då den uppgick till 38,97 procent. Arbetsgivaravgifterna står för drygt en fjärdedel av det offentliga totala skatteintäkter, 622 miljarder kronor 2020. Eftersom det är arbetsgivaren som sköter inbetalningen av dessa skatter blir den dold för gemene man. Samtidigt utgör arbetsgivaravgiften en viktig del av den totala kostnaden för att ha dig anställd, det vill säga indirekt påverkar den även ditt löneutrymme.

3

VARFÖR?

→ **ARBETSGIVARAVGIFTEN FINANSIERAR** det svenska socialförsäkringssystemet och består av sju olika delavgifter, eller snarare skatter. Sex av dem är kopplade till socialförsäkringar som föräldraförsäkringen, sjukpenningen och ålderspensionen. Den sjunde delavgiften, den allmänna löneavgiften som uppgår till nära en tredjedel av arbetsgivaravgiften, är ren skatt och går rakt in i statskassan utan att vara öronmärkt. I socialförsäkringarna ingår även skattefinansierade förmåner som barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd. En del av arbetsgivaravgiften som är förmånsgrundande får du sålunda tillbaka, men en betydande del försvinner i skatt.

4

PROBLEM

→ **KÄNNEDOMEN OM** arbetsgivaravgiftens storlek och vad den avser är låg bland allmänheten. Bara en av tio kan säga ungefär hur hög den är – mer än hälften svarar ”vet ej” när de får frågan. Att arbetsgivaravgifterna är relativt osynliga för arbetstagaren gör det svårt att få en uppfattning om den totala skattebördan, eller att veta hur mycket som betalats in till pensionen. För politiker är det således en bekväm skatt, få känner till den och den inbringar mycket intäkter.

Den svaga kopplingen mellan avgifterna och förmånerna inom socialförsäkringen leder också till en dubbel progressivitet i inkomstbeskattningen, tillsammans med de höga marginalskatterna. Samtidigt som du i takt med ökad lön betalar en allt större del av din inkomst i skatt så får du en mindre andel tillbaka när du blir sjuk

eller är föräldraledig. De olika ersättningsarna inom socialförsäkringen har förmåns-tak med en maximal ersättning upp till de olika inkomsttaken på i regel 80 procent. Vid månadsinkomster över dessa tak betalar man full arbetsgivaravgift medan ersättningen ligger kvar på en konstant nivå. På månadsinkomster över 41 750 kronor, den högsta pensionsgrundande inkomsten, är hela arbetsgivaravgiften att betrakta som skatt. Skatteinslaget höjs ytterligare av att förmånerna beskattas vid utbetalning.

En principiellt viktig fråga när det gäller offentlig finansiering är i vilken grad de olika avgifterna är en avgift eller en skatt. För att räknas som avgift ska det finnas direkt samband mellan inbetalningens storlek och förmånens, om det saknas är det en skatt.

Även om det är arbetsgivaren som sköter inbetalningen vältras kostnaden i varierande grad över på löntagarna i form av uteblivet löneutrymme. I längden leder arbetsgivaravgifterna till lägre löner och betalas därför i slutändan av de anställda. De sociala avgifterna och nivån på förmånerna påverkar tillsammans med marginalskatten hur mycket arbete lönar sig på marginalen.

Det finns starka effektivitets- och legitimitetsskäl för att beskattning ska vara synlig och tydlig. Det är också då, med vetskap om skatternas faktiska omfattning, som vi kan bilda oss en uppfattning om i vilken utsträckning skatterna skapar ett värde som motsvarar kostnaden. Ett första viktigt steg är därför att synliggöra arbetsgivaravgiftens storlek på alla lönebesked och i deklarationen.